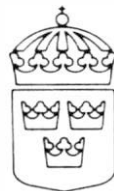

Motion till riksdagen

1986/87:L101

Martin Olsson m. fl. (c)

Äktenskapsbalk m. m. (prop. 1986/87:1)

Mot.
1986/87
L101 — 102

Familjelagstiftningens och arvsreglernas utformning är av största betydelse för alla som enskilda individer och som familjemedlemmar och för familjer och för hela samhället.

Även om det moderna samhället skall tillförsäkra alla en materiell trygghet har familjen alltjämt, och torde i framtiden fortsätta att ha, en avgörande betydelse för den enskildes trygghet och trivsel såväl under uppväxtåren som därefter. Ur hela samhällets synpunkt har också stabila familjeförhållanden avgörande betydelse bl. a. för begränsning av sociala och ekonomiska problem samt för barnens situation.

Lagstiftningen om familjerätt och arv — liksom annan lagstiftning — måste utformas så att den verkar till så trygga och stabila familjeförhållanden som möjligt.

Eftersom familje- och arvslagstiftningen berör direkt de allra flesta människor, är det viktigt att eventuella nya regler om ekonomiska relationer och arvsrätt m. m. mellan makar, ogifta samboende samt mellan föräldrar och barn upplevs som rättvisa och som svarande mot de värderingar som den stora majoriteten i vårt land har.

När riksdagen 1973 beslöt om vissa ändringar av giftermålsbalken, som en etapp i förnyelsen av äktenskapslagstiftningen, framhöll centerpartiets ledamöter i lagutskottet, angående det fortsatta reformarbetet, i ett särskilt yttrande som fogats till betänkandet LU 1973:20 bl. a.:

En utgångspunkt för det fortsatta reformarbetet på familjerättens område måste vara att familjelivet skall främjas och att äktenskapet kommer att bestå som en för det stora flertalet lämplig samlevnadsform.

Den rättsliga regleringen av samlevnad i äktenskapets form bidrar till att skydda den svagare parten och till att skapa en ökad stabilitet i familjelivet. Denna stabilitet har ett grundläggande värde för både den enskilda människan och för samhället.

Sammanfattning av motionen

Mot bakgrund av centerpartiets principiella syn på familjelagstiftningen och äktenskapets ställning samt de olika förslag som framkommit i familjelagssakkunnigas betänkande, remissinstansernas synpunkter och förslag och uttalanden i propositionen ställer vi oss positiva till regeringens princip om stärkande av den efterlevandes ställning genom rätt att överta hela kvarlåtenskapen med fri förfoganderätt.

Förslaget går dock ut över de gemensamma barnen, och för att stärka deras ställning jämfört med regeringens förslag föreslår vi dels att den avlidnes enskilda egendom skall tillfalla bröstarvingarna, dels att bröstarvingarna skall ha rätt att begära skifte om den efterlevande maken gifter om sig.

Med utgångspunkt från att ingångna avtal skall hållas kräver vi att bostad och bohag som är en makes enskilda egendom inte — såsom regeringen föreslår — mot dennes vilja skall kunna övergå till den andre maken.

Vad gäller möjlighet till jämkning av äktenskapsförord godtar vi en lagtext motsvarande avtalslagen, men kräver att lagutskottet gör ett uttalande om att jämkningsmöjligheterna skall tillämpas mycket restriktivt.

Med hänsyn till att begreppet sambo förekommer i många olika lagar bör det göras en översyn av sambobegreppet så att det — så långt möjligt — blir samma kriterier för sambor i de olika lagarna, för att underlätta för alla berörda att bedöma vilka rättigheter och skyldigheter som gäller.

Eftersom de föreslagna ändringarna av regler för äktenskapets ekonomiska rättsverkningar och arvsreglerna, liksom den föreslagna lagen om sambors gemensamma hem, kommer att bli av stor betydelse för praktiskt taget alla och eftersom lagarna har retroaktiv verkan har samhället speciella skyldigheter att informera om de nya reglerna så att ingen på grund av brist på information lider rättsförlost eller blir obehagligt överraskad i framtiden om han/hon först då upptäcker nya regler. Vi begär därför att riksdagen gör ett uttalande till regeringen om vikten av allsidig, effektiv och heltäckande information.

Propositionen

Proposition 1986/87:1 bygger på familjelagssakkunnigas huvudbetänkande, Äktenskapsbalk (SOU 1981:85), vars viktigaste förslag var dels begränsning av barns arvsrätt och avskaffande av deras rätt till laglott i syfte att stärka den efterlevande makens ställning, dels begränsning av effekterna av enskild egendom, dels också särskilda bestämmelser om ogifta samboendes bostad och bohag.

Vad gäller stärkande av den efterlevandes ställning föreslog majoriteten av de sakkunniga att efterlevande make skall få sitta i oskiftat bo med fri förfoganderätt till hela kvarlåtenskapen. Om bröstarvingen begär att få ut sitt arv efter den avlidne skall detta arv begränsas. Som nämnts föreslogs att barns rätt till laglott skulle avskaffas. Minoriteten bland de sakkunniga (c och m) föreslog i stället att barns arvsrätt skulle behållas men att basbeloppregeln skulle ökas från fyra till minst sex basbelopp (det värde den efterlevande får innan barnen får arva något). Detta för att stärka den efterlevandes ställning och för att ge goda förutsättningar för den efterlevande att behålla det gemensamma hemmet. Tre reservanter (c, m och fp) krävde att rätten till laglott skulle bestå liksom i övriga nordiska länder.

Därest majoritetens förslag skulle genomföras krävde reservanterna (c och m) att barn som ej fått ut sitt arv skulle ha rätt att begära skifte om den efterlevande maken gifter om sig. Det senare motsvarar reglerna i Norge och Danmark. Förslaget att med bibehållen arvsrätt för barnen öka den

efterlevandes möjligheter att behålla det gemensamma hemmet motsvarar reglerna i Finland.

Mot. 1986/87
L 101

Regeringen har när det gäller efterlevandes ställning och barns arvsrätt valt lösningen att om någon avlider och efterlämnar make och bröstarvingar skall kvarlåtenskapen tillfalla den efterlevande med fri förfoganderätt. Gemensamma barn får inte ut arv efter föräldrarna förrän båda har avlidit. I enlighet med reservanternas förslag och en enhällig remissopinion föreslår regeringen att barns rätt till laglott bibehålls.

Även när det gäller reglerna om enskild egendom har regeringen på en viktig punkt följt reservanterna (c, m och fp) nämligen att vad som "trätt i stället för enskild egendom skall vara enskild om inte annat har föreskrivits genom den rättshandling på grund av vilken egendomen är enskild".

Regeringen har också, liksom de tre reservanterna och en enhällig remissopinion krävt, föreslagit att ogifta samboende skall ha rätt att avtala om att de särskilda reglerna om bodelning av bostad och bohag som förvärvats för gemensamt begagnande inte skall gälla i deras fall.

På ytterligare en punkt har regeringen frångått utredningsmajoritetens förslag, nämligen dess förslag om att för makar utan barn den först avlidne makens arvingar i andra arvsklassen (föräldrar och syskon samt deras avkomlingar) skulle förlora sin arvsrätt om den efterlevande maken gifter om sig eller får barn med ny partner. En enhällig remissopinion avstyrker bestämt detta förslag. Reservationen av tre av de sakkunniga (c, m och fp) för bibehållande av nuvarande arvsregler i detta fall fick alltså ett stort stöd av remissinstanserna och nu även av regeringen.

Vi vill även notera vår tillfredsställelse över att regeringen inte funnit skäl ändra arvsrätten för arvingar i tredje arvsklassen. I ett särskilt yttrande av familjelagssakkunnigas tre socialdemokratiska ledamöter framhölls att kretsen av arvsberättigade borde inskränkas. Den socialistiska majoriteten i lagutskottet och i riksdagen (LU 1982/83:32) begärde 1983 att regeringen på nytt skulle överväga en sådan begränsning av arvsrätten. De icke-socialistiska ledamöterna i utskottet motsatte sig i en reservation med kraft majoritetens hemställan eftersom i de få fall denna arvsrätt föreligger är det just dessa arvsberättigade släktingar (far- och morföräldrar och deras barn) som är den avlidnes närmaste anhöriga.

Respekt för ingångna avtal om enskild egendom

Liksom när det gäller andra typer av avtal måste grundprincipen vara att ingångna avtal mellan makar om enskild egendom skall respekteras. Äktenskapet är i vår tid i högre grad än tidigare en förening av två ekonomiskt självständiga parter. Det måste enligt vår mening vara helt tillåtet och möjligt för makar att, i enlighet med principen om avtalsfrihet, kunna komma överens om en fullständig eller partiell egendomsskillnad i äktenskapet. De måste också kunna lita på att ingångna avtal härom respekteras och får de rättsverkningar som avsetts. Även egendom som någon fått som gåva eller arv eller på grund av testamente med villkor att den skall vara mottagarens enskilda måste på samma sätt respekteras.

Jämfört med majoritetens i familjelagssakkunniga förslag innebär regeringens förslag såsom tidigare nämnts en förbättring eftersom egendom som trätt i stället för enskild egendom även i fortsättningen blir enskild.

När det gäller makes rätt att vid separation överta andra makens bostad och bohag föreslås i propositionen en utvidgning till att gälla även viss enskild egendom. Lagen (1959:157) med särskilda bestämmelser om makars gemensamma bostad föreslås inarbetas i 11 kap. äktenskapsbalken. Den nuvarande regeln om rätt för make "som bäst behöver makarnas gemensamma bostad och bohag" utvidgas enligt propositionen till att även gälla egendom som till följd av äktenskapsförord är makes enskilda egendom. Övertaganderätten kommer även att gälla enskild egendom som trätt i stället för egendom som är enskild på grund av villkor för gåva, arv eller enligt testamente.

Undantagen är alltså i fortsättningen, vad gäller denna rätt till övertagande, endast egendom som är enskild enligt villkor för gåva eller arv eller enligt testamente.

Med den föreslagna förändringen kan en skilsmässa och vårdnadstvist leda till att en make, sedan vederbörande förlorat vårdnaden om barnet eller barnen, även tvingas avstå från den fastighet som är vederbörande makes enskilda egendom.

Vi anser att avtal mellan makar om enskild egendom skall respekteras även i nämnda fall liksom all övrig annan enskild egendom skall. Vi avvisar därför regeringens förslag till utvidgning av reglerna om makes rätt till övertagande av bostad och bohag. Vi förordar att i 11 kap. 8 § ÄktB all enskild egendom undantas, vilket lättast torde ske genom uteslutande i första stycket av punkterna "2—4".

Ett annat förslag i propositionen, som minskar förutsättningarna för att kunna lita på att ingångna avtal om äktenskapsförord hålls, är möjligheterna till jämkning av äktenskapsförord som föreslås i 12 kap. 3 § ÄktB.

Enligt vår mening kan det finnas skäl att införa jämningsregler gällande äktenskapsförord motsvarande 36 § avtalslagen. Däremot finner vi att departementschefens uttalande i specialmotiveringen (s. 193—194) kan leda till en alltför generös tillämpning av den föreslagna lagparagrafen. Eftersom avtal skall hållas om inte alldeles speciella skäl talar däremot förvånar det att statsrådet uttalar att en jämkning bör ske "om egendom i större utsträckning gjorts till enskild och detta leder till en påtaglig snedfördelning av makarnas samlade egendom". Det är ju en rättighet att ha enskild egendom i äktenskapet så att giftorätt ej gäller i hela eller delar av makars egendom. Det är därför även förvånande att statsrådet vidare anför att om makarna har "en mycket god ekonomi, kan den enskilda egendomen tillåtas uppgå till större belopp utan att man för den skull anser att den ojämna fördelningen dem emellan är oskälig — — —". Uttrycket "kan — — — tillåtas" leder tanken till att det är samhället som skall ha ett avgörande om ett äktenskapsförord skall gälla, trots att det borde vara självklart att det skall vara alldeles speciella förhållanden — och inte en genom äktenskapsförord kanske avsedd "ojäm fördelning" — som skall medföra jämkning.

Vi anser att jämningsmöjligheterna skall utnyttjas mycket restriktivt och att utgångspunkten skall vara att ett äktenskapsförord är ett uttryck för

makarnas gemensamma vilja vid äktenskapets ingående eller senare och att jämkning därför endast skall förekomma undantagsvis och när alldeles speciella skäl föreligger.

Utan ändring av den föreslagna lydelsen av 12 kap. 3 § ÄktB bör lagutskottet enligt vår mening genom ett uttalande i sitt betänkande, i överensstämmelse med de principer vi anfört, ange hur nämnda paragraf om jämkning av äktenskapsförord bör tillämpas.

Stärkande av den efterlevandes ställning kontra barns arvsrätt

I syfte att stärka efterlevande makes ställning föreslås i propositionen att den efterlevande får överta hela kvarlåtenskapen med fri förfoganderätt och att de gemensamma barnen endast får en rätt till efterarv, alltså får ut sitt arv när även den andre föräldern avlidit. Regeringens förslag bör ses som en vidareutveckling av det förslag som majoriteten i familjelagssakkunniga lade fram. Som tidigare nämnts följer regeringens förslag reservanternas synpunkter när det gäller bibehållande av bröstarvingars rätt till laglott. Regeringens förslag innebär därför att svensk rätt i princip kommer att överensstämma med dansk, norsk och isländsk.

Minoritetens i familjelagssakkunniga förslag om behållande av barns arvsrätt och förstärkning av basbeloppsregeln, vilket motsvarar de finska reglerna, fick stöd av flera remissinstanser. Majoritetsförslaget om införande av en särskild arvsrätt för efterlevande make, även när bröstarvingar finns, har under remissbehandling "mött stark kritik" (enligt prop. s. 81).

Tyvärr kommenteras eller analyseras inte i propositionen reservanternas förslag till lösning av frågan om stärkande av den efterlevandes ställning vilket hade varit mycket värdefullt om det skett. En sådan analys skulle ha varit värdefull med olika lösningar som underlag för bedömning av dessa frågor, som får så ingripande både rättsliga och ekonomiska konsekvenser, efter make/förälders bortgång.

Vad gäller valet av remissinstanser är det anmärkningsvärt att varken LRF eller någon organisation av egenföretagare inom industri och hantverk ingår bland dem som fått tillfälle att yttra sig. Bland egenföretagarna är som bekant förutsättningarna för generationsskiftet av mycket stor vikt. Arvsreglerna blir för dessa grupper av stor betydelse, liksom reglerna om enskild egendom och testamenten. Det hade därför varit av speciellt intresse att i detta lagstiftningsärende ha synpunkterna och bedömningarna från representanter för hundratusentals familjer med egna företag.

I propositionen föreslås att det nuvarande boskillnadsinstitutet ersätts av möjlighet till bodelning, vilken inte får samma rättsverkningar som boskillnad. Eftersom många småföretagarfamiljer funnit det värdefullt att utnyttja rätten till boskillnad, är det viktigt att få klarlagt vilka konsekvenser de nya reglerna får för främst dessa familjer.

Vi förutsätter därför att lagutskottet vid sin beredning av ärendet genom remissförfarande eller genom hearings låter representanter för LRF och företagareorganisationer inom hantverk och mindre industri ge sina synpunkter på lagförslagen.

Vid behandling av propositionen måste kunna bedömas om det finns tillräckligt starka skäl för stärkande av den efterlevandes ställning i så hög grad att gemensamma bröstarvingars hittills alltid gällande rätt till arv efter den först avlidne föräldern avskaffas.

En svaghet i förslaget är självklart att det går ut över de gemensamma barnen och att dessutom barn arvsrättsligt får en starkare ställning om deras föräldrar lever samman utan att vara gifta med varandra eller om de är skilda eller av andra anledningar ej lever samman än om föräldrarna är gifta med varandra. För de gemensamma barnen kommer inte bara utfäende av arvet efter den först avlidne föräldern att försenas utan det uppstår också risk för att det mer eller mindre kan ha förbrukats av den efterlevande eventuellt tillsammans med ny make eller sambo.

Bankföreningen har i sitt remissyttrande sett på frågan ur helt andra perspektiv och angett ett annat skäl till tveksamhet till de föreslagna arvsreglerna, nämligen att "en sådan bestämmelse kan få till följd att egendom i högre grad än f. n. kan komma att stanna i en äldre generation". Bankföreningen framhåller att det visserligen är angeläget att efterlevande make tillgodoses i ekonomiskt hänseende men att det "finns andra synpunkter som torde böra beaktas. Det kan sålunda vara värdefullt för samhället och de enskilda att egendom tillförs de yngre generationerna medan de ännu är i aktiv ålder."

Eftersom det enligt vår uppfattning finns starka skäl för att efterlevande skall få en sådan stärkt ställning, att det i vart fall inte innebär problem att bibehålla det gemensamma hemmet även om det är en värdefull bostad, kan vi ansluta oss till regeringens förslag vad gäller rätten för efterlevande att med fri förfoganderätt behålla hela kvarlåtenskapen.

Två väsentliga ändringar måste dock göras jämfört med regeringsförslaget. Det gäller dels barns rätt att ärva den avlidnes enskilda egendom, dels barns rätt att kräva skifte av boet om den efterlevande maken gifter om sig. Båda dessa krav framfördes i reservationer fogade till familjelagssakkunnigas huvudbetänkande.

Som vi framhållit i föregående avsnitt i denna motion skall huvudregeln vara att ingångna avtal respekteras innebärande att äktenskapsförord skall följas om inte alldeles speciella skäl talar däremot, liksom att även övrig enskild egendom skall respekteras. I linje härmed är det helt följdriktigt att den egendom som genom äktenskapsförord eller på andra grunder är enskild, inte skall tillfalla den efterlevande, eftersom egendom oftast är enskild just för att den ej skall övergå till maken när ett äktenskap upplöses. I propositionen avfärdas detta krav med att "någon anledning att göra skillnad mellan enskild egendom och giftorättsgods i den avlidnes kvarlåtenskap finns inte — — —". Sedan påpekas att någon sådan skillnad inte görs "när det gäller de nuvarande reglerna om makes arvsrätt och rätt till efterarv för arvingar i andra arvsklassen" (föräldrar och syskon samt deras avkomlingar).

Vi motsätter oss bestämt detta synsätt och denna jämförelse mellan bröstarvingars och mer avlägsna släktingars arvsrätt. Vi yrkar därför att riksdagen beslutar att den avlidnes enskilda egendom oavkortat skall ärvas av bröstarvingar om dessa inte avstår från sin rätt.

De skäl som finns för att den efterlevande med fri förfoganderätt skall få behålla hela kvarlåtenskapen kan inte med samma styrka hävdas om vederbörande gifter om sig. Hon/han får då hushålls- och mer eller mindre egendoms-gemenskap med en ny make vilket bör göra det lättare för henne/honom att "avstå" den avlidnes del av kvarlåtenskapen till sina barn. För barnen gäller att deras möjligheter att en gång få ut arv efter den först avlidne föräldern kan minska när den efterlevande föräldern har en ny make, särskilt med de nya ekonomiska rättsverkningar som äktenskapet föreslås få.

Vi yrkar därför att riksdagen beslutar att bröstarvinge — liksom i Norge och Danmark — får rätt att begära skifte när den efterlevande maken gifter om sig. Såsom föreslås i reservation 6 i familjelagssakkunnigas huvudbetänkande bör bröstarvinge lämpligen ha denna rätt att begära skifte inom sex månader efter den efterlevandes omgifte.

Sambolagen

Med det ogifta samboendets stora omfattning, ca 20 % är samboende, och med hänsyn till att nära hälften (44.6 % 1984) av barnen för närvarande föds av ogifta kvinnor, varav de allra flesta torde vara samboende, finns tillräckliga skäl för att genomföra en begränsad lagreglering gällande ogifta samboende i syfte att vara en hjälp och ett stöd främst för den svagare parten i ett samboförhållande när förhållandet upplöses.

Det är att märka att denna lagstiftning ej är helt ny eftersom vi alltsedan 1974 haft en lag om ogifta samboendes gemensamma bostad. Denna lag ger den sambo som bäst behöver bostaden rätt att överta den när samboendet upphör om det gäller en bostad som innehas med hyres- eller bostadsrätt. Dessa regler inarbetas nu i den föreslagna sambolagen.

Av remissyttrandena framgår att flertalet remissinstanser utifrån de skilda utgångspunkter de kan ha har tillstyrkt förslaget om en begränsad lagreglering av sambors förhållanden, men att samtliga remissinstanser krävt frihet att avtala sig bort från de nya reglerna.

Vad gäller definitionen av sambor noterar vi med tillfredsställelse att regeringen i 1 § anger att med sambor avses "en ogift kvinna och en ogift man". Därigenom sker en viktig begränsning jämfört med familjelagssakkunnigas förslag att "med sambor avses de som utan att vara makar — — —" inom vilket begrepp även skulle kunna inrymmas personer som är gifta med annan än sambon samt två personer av samma kön.

Som tidigare framhållits i denna motion har regeringen föreslagit att sambor skall ha rätt att avtala om att de särskilda reglerna om bodelning av bostad och bohag som förvärvats för gemensamt begagnande ej skall gälla i deras fall. Denna avtalsfrihet överensstämmer med reservanternas krav i familjelagssakkunniga och en enhällig remissopinion. Eftersom denna avtalsfrihet gällande praktiskt taget allt, utom reglerna från den hittillsvarande lagen om rätt att överta bostad, införts i lagförslaget kan vi i princip godta den.

Översyn för att få enhetligt sambobegrepp

Ogifta som sammanlever under äktenskapsliknande former jämställs inom olika lagar med äkta makar. Det gäller såsom lagrådet påpekat t. ex. inom utskökningsrätten, skatterätten, försäkringsrätten och sociallagstiftningen liksom beträffande lagen om handel med värdepapper. Olika kriterier för ogift samboende förekommer i olika lagar.

Flera remissinstanser har i sina yttranden över förslaget till sambolagstiftning påpekat att det vore önskvärt att samma kriterier för sambor borde gälla inom de olika lagstiftningsområdena.

Enligt vår mening finns nu, när samboförhållanden får ökad betydelse och rättsverkan om riksdagen antar förslaget till sambolag, anledning att se över kriterierna för sambor med syfte att — så långt det är möjligt — få enhetligt sambobegrepp i all lagstiftning.

Enhetliga kriterier skulle främst göra det lättare för sambor att säkert veta om de betraktas som samboende med de rättigheter och skyldigheter detta medför enligt olika lagar. Ett enhetligt sambobegrepp skulle även underlätta för alla dem som har affärs- och motsvarande kontakter med sambor så att de med säkerhet vet vilka regler som gäller. På motsvarande sätt skulle det underlätta för myndigheterna om de i samtliga — eller åtminstone i de allra flesta — ärenden har att tillämpa samma sambobegrepp.

Vi anser att riksdagen genom ett tillkännagivande bör uttala att en översyn av sambobegreppet bör göras i syfte att — så långt möjligt — få samma kriterier för sambor i olika lagar.

Information om de nya reglerna måste nå alla

Om de i propositionen framlagda förslagen till ny äktenskapsbalk och förslaget om ändringar i ärvdabalken i huvudsak antas av riksdagen innebär det mycket betydelsefulla förändringar av traditionella arvsregler m. m. som torde vara väl förankrade och väl kända av de allra flesta. Den arvsrättsliga ställningen för barn vars föräldrar är gifta med varandra förändras radikalt. Ändrade regler för enskild egendom och äktenskapsförord förändrar situationen såväl för makarnas ekonomiska förhållanden till varandra både under äktenskapet och när detta upplöses på grund av dödsfall eller skilsmässa.

Även den föreslagna lagregleringen gällande ogifta samboendes gemensamma bostad och bohag ändrar situationen och följderna av ett samboendeförhållande främst när detta upplöses.

De ingripande förändringarna i regelsystemet kommer att bli av mycket stor betydelse för de allra flesta. Detta fordrar att alla får kännedom om de nya reglerna så att de — om de så önskar — kan träffa avtal eller skriva testamente eller vidta andra åtgärder för att, så långt de nya reglerna medger, påverka sin egen och sina närmastes situation på det sätt vederbörande eftersträvar.

En allsidig information som når alla i vårt land är därför nödvändig. Eftersom denna lagstiftning får retroaktiv verkan har samhället speciella skyldigheter att informera så att inte personer av bristande kännedom om de nya reglerna lider rättsförluster.

Hur informationen bäst skall utformas för att bli allsidig, effektiv och heltäckande bör det ankomma på regeringen att fastställa. Om extra anslag fordras för denna informationsinsats bör regeringen återkomma till riksdagen med förslag härom.

Riksdagen bör enligt vår mening genom ett uttalande ge regeringen till känna nödvändigheten av allsidiga, effektiva och heltäckande informationsinsatser om förändringarna i familjelagstiftningen.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen med ändring av det i proposition 1986/87:1 framlagda förslaget till utformning av 11 kap. 8 § ÄktB beslutar att all enskild egendom skall vara undantagen från övertaganderätt,
2. att riksdagen i anledning av det i proposition 1986/87:1 framlagda förslaget om möjlighet till jämkning av äktenskapsförord enligt 12 kap. 3 § ÄktB uttalar att utgångspunkten skall vara att ingångna avtal skall respekteras och att jämningsmöjligheterna skall tillämpas mycket restriktivt,
3. att riksdagen — vid bifall till det i proposition 1986/87:1 framlagda förslaget om ändring av 3 kap. ÄktB innebärande att kvarlåtenskapen skall tillfalla efterlevande make — beslutar
 - a) att den avlidnes enskilda egendom skall tillfalla bröstarvingarna,
 - b) att bröstarvinge har rätt att begära skifte om den efterlevande maken gifter om sig,
4. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av översyn av sambobegreppet i syfte att få — så långt möjligt — enhetliga kriterier för begreppet sambo i olika lagar,
5. att riksdagen beslutar att som sin mening ge regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av allsidig information om de nya äktenskaps-, arvs- och samboreglerna.

Stockholm den 6 november 1986

Martin Olsson (c)

Marianne Karlsson (c)

Karl Boo (c)

Kersti Johansson (c)

Elving Andersson (c)

Ingbritt Irhammar (c)